

การเรียนรู้ภาษาบาลีโดยใช้แอปพลิเคชัน Learning Pali Language Application

สุเทพ เตรียมวิทยา

Suthep Triamwitthaya

พระกมลรัตน์ ต่ายลีลาศ

Phra Kamolrat Taileelais

พระมหารังสี ปี่แก้ว

Phramaha Rangsey Peykaeo

สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Buddhist Studies, Mahamakut Buddhist University

Email : Rungsey@hotmail.com

พร้อมพงษ์ ปานดี

Phromphong Pandee

ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Production Engineering, King Mongkut's University of Technology Thonburi

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องการเรียนภาษาบาลีโดยใช้แอปพลิเคชัน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาษาบาลีผ่านแอปพลิเคชัน 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการเรียนภาษาบาลีผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งในปัจจุบันการเรียนรู้ถูกพัฒนาจากการเรียนในห้องเรียน การเรียนนอกห้องเรียน และการใช้งานออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ที่จะสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ตรงไหนของโลก แต่จะต้องมีสมาร์ตโฟน ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ก็จะสามารถเข้าไปเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว เพื่อตอบสนองพฤติกรรมผู้รับสารในยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่จำกัด และยังสามารถพัฒนาความรู้รวมถึงศักยภาพทางด้านภาษาอีกด้วย ที่จำทำให้เราเข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างถ่องแท้มากขึ้น และสามารถนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเราเพื่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่นต่อไป

คำสำคัญ : ภาษาบาลี, แอปพลิเคชัน, นวัตกรรม

Abstract

This academic paper on learning Pali by using the app. There objectives to study are 1) to study Pali language through applications and to present innovations in learning Pali language through applications at present, learning has been developed from studying in the classroom. Studying outside the classroom and online studying through applications enable students to learn at anytime and anywhere in the world but students must have smartphones that can connect to the Internet and they will be able to learn things easily and quickly this can respond to the behaviors of recipients in the present resulting in unlimited learning students can develop their knowledge, including language potential which makes them understand the teachings of the Buddha more completely students apply the teachings of the Lord in their daily lives for further development of themselves and others

Keywords: Pali, Application, Innovation

1. บทนำ

ภาษาบาลีถูกนำมาใช้ในการเผยแพร่และบันทึกพุทธพจน์มาจนถึงปัจจุบัน จนกลายเป็นภาษาหลักที่ใช้ในทางพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ที่มีพระไตรปิฎกเป็นต้นกำเนิดในการเขียนภาษาบาลีซึ่งยังไม่มีอักษรชนิดใด สำหรับใช้เขียนโดยเฉพาะสันนิษฐานว่า น่าจะเป็นอักษรมาคธี แต่สามารถประยุกต์ใช้กับภาษาของแต่ละประเทศนั้น ๆ ที่พระพุทธศาสนาสามารถนำไปเผยแพร่ เช่น พระพุทธศาสนาที่เผยแพร่ในประเทศไทย ก็ใช้อักษรไทย เป็นต้น ภาษาบาลีมีพัฒนาการที่ยาวนานและมีแหล่งกำเนิดในประเทศอินเดีย

คนรุ่นใหม่ที่ยังไม่เคยศึกษาภาษาบาลีมาก่อน อาจจะไม่มีความสับสนเวลาที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เพราะจะต้องมีคำอาราธนาเป็นภาษาบาลีเช่น อาราธนาศีล อาราธนาธรรม บางคนที่ต้องจำภาษาบาลีไม่ได้ก็อาจจะส่งผลให้ไม่อยากเข้าวัดเพราะว่าฟังไม่รู้เรื่อง เราจะเห็นได้บ่อยครั้งเวลาเราไปถวายสังฆทาน แต่เมื่อบอกว่าให้กล่าวคำอาราธนาศีลก็จะทำอะไรไม่ถูกว่ามีวิธีการและการกล่าวคำถวายเป็นอย่างไร ถึงแม้ว่าจะมีคนนำให้ก่อนในบางครั้งก็อาจจะจำได้เป็นบางคำแต่ก็จะไม่รู้ว่าการออกเสียงการอ่านนั้นมีความถูกต้องหรือไม่ เพราะไม่เคยได้ทำการศึกษามาก่อน ถึงแม้จะนำหนังสือสวดมนต์มาให้ดูก็ยังอ่านคำภาษาบาลีผิด ๆ ถูก ๆ ไม่ถูกต้องทั้งหมด หากค่อย ๆ ศึกษาภาษาบาลีอันเป็นภาษาที่บันทึกคำสอนของพระพุทธศาสนาเถรวาท คนรุ่นใหม่ก็สามารถศึกษาค้นคว้าและเข้าถึงพระพุทธศาสนาได้ไม่ยาก ดังคำโบราณว่าไว้ว่า “ถ้าหากใจรัก ถึงงานหนักก็เบา แต่ถ้าใจไม่เอา งานที่เบา ก็ว่าหนัก” ภาษามคธีหรือที่นิยมเรียกกันในประเทศไทยว่า “ภาษาบาลี” เป็นภาษาที่บันทึกหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลเชื่อกันว่าพระพุทธเจ้าทรงใช้ภาษาบาลีในการ

เผยแผ่พระพุทธศาสนาแต่ภาษาบาลีไม่มีตัวอักษรจึงยากที่จะศึกษา เมื่อไปอยู่ในภาษาใดก็ใช้ภาษานั้น ดังนั้นการศึกษาภาษาบาลีจึงนิยมศึกษาโดยใช้ตัวอักษรของประเทศนั้น ๆ ที่นิยมโดยทั่วไปคือการใช้อักษรโรมันในการเขียนภาษาบาลี

จนเข้ามาในยุคศตวรรษที่ 21-22 ที่มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด รวมไปถึงฐานความคิดของคนในปัจจุบัน ที่เติบโตขึ้นมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็น Smartphone Tablet Computer ฯลฯ เป็นอุปกรณ์ที่สามารถทำให้ทุกคนเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถหาความรู้ต่าง ๆ ได้เพียงแค่อ่านเวลาไม่นาน นั้นจึงทำให้ชาวพุทธทุกคนที่มีความสนใจในภาษาบาลีสามารถเรียนรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชัน หรือรวมไปถึงเว็บไซต์ ที่สามารถเปิดดูได้ผ่านเครื่องอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่กล่าวไปแล้วในเบื้องต้น เพราะฉะนั้น การศึกษาภาษาบาลีจึงเป็นภาษาที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้นจวบจนปัจจุบัน และในปัจจุบันก็ยังมีผู้ที่คิดจะพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยสอนภาษาบาลี หรือเรียนรู้คำศัพท์ภาษาบาลีอีกมากมาย เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างถูกต้อง

2.ภาษาบาลี

ศาสนาทั้งหลายในโลกนี้ ต่างมีภาษาสำหรับจารึกศาสนธรรมคำสอนของพระศาสดาผู้ก่อตั้งศาสนานั้น ๆ ภาษาสันสกฤตผู้นับถือศาสนาพราหมณ์นับถือว่าเป็นภาษาอันศักดิ์สิทธิ์ เพราะจารึกคำสอนของพระเวทอันใด แม้ภาษาบาลีก็เป็นเช่นเดียวกัน ชาวพุทธทั้งหลายฝ่ายเถรวาทก็นับถือว่าเป็นภาษาอันศักดิ์สิทธิ์ เพราะการรำลึกพระธรรมอันเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่อนุพุทธยุคหลักได้ศึกษาและเรียนรู้พุทธธรรมได้โดยง่าย พระมหาเถระทั้งหลายผู้แต่งคัมภีร์อรรถกถาและฎีกา เป็นต้น ต่างใช้ภาษาบาลีเป็นหลักในการแต่งคัมภีร์เหล่านั้น

ฉะนั้น การที่จะมีความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทโดยถูกต้องและ สมบูรณ์แบบที่สุดนั้น ขึ้นกับภูมิความความแตกฉานภาษาบาลีเป็นสำคัญ เพราะพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปัจจุบันเรียกกันว่า “พระไตรปิฎก” นั้น ล้วนอยู่ในรูปของภาษาบาลีทั้งสิ้น ภาษาบาลีจึงเป็นภาษารักษาไว้ซึ่งพระพุทธวจนะ คือ พระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนานั้นเอง มีวิธีอ่านภาษาบาลีดังนี้

1. พยางค์ที่ไม่มีสระกำกับ อ่านเหมือนมีสระอะ

ภคว อ่านว่า ภะ-คะ-วะ (ภควโต)

อรท อ่านว่า อะ-ระ-หะ (อรทโต)

ปน อ่านว่า ปะ-นะ

จ อ่านว่า จะ

2. พยางค์ที่มีสระกำกับ อ่านตามสระนั้น ๆ เหมือนคำไทย

อิติปิ โส อ่านว่า อิ-ติ-ปิ-โส

3. จุดบน เรียกว่า นิคหิต หรือ นฤคหิต

พยัญชนะที่มีจุดบน อ่านเหมือน + อัง

สฺ (=ส + อัง) อ่านว่า สึง

นฺ (=น + อัง) อ่านว่า นึง

มฺ (=ม + อัง) อ่านว่า มึง

4. จุดล่าง เรียกว่า พินทุ ทำหน้าที่เป็นตัวสะกด

4.1 หน้าตัวสะกดมีสระกำกับ อ่านตามสระนั้น ๆ + ตัวสะกด

วิชชา (มีสระ อิ ที่ ๖) = วิด-ชา

ถ้าเป็น วิชชา (ไม่มีจุดล่าง) ต้องอ่าน วิ-ชะ-ชา

พุกุธิ (มีสระ อุ ที่ ๗) = พุด-ทัง

ถ้าเป็น พุกุธิ (ไม่มีจุดล่าง) ต้องอ่าน พุ-ทะ-ธัง

เมตตา (มีสระ เอ ที่ ๘) = เมด-ตา

ถ้าเป็น เมตตา (ไม่มีจุดล่าง) ต้องอ่าน เม-ตะ-ตา

4.2 หน้าตัวสะกดไม่มีสระกำกับ อ่านเหมือนมีไม้หันอากาศ

สตถา = สัต-ธา (ต เป็นตัวสะกด หน้า ต คือ ส ไม่มีสระกำกับ)

ธมโม = ธัม-โม (ม เป็นตัวสะกด หน้า ม คือ ธ ไม่มีสระกำกับ)

สงโฆ = สึง-โฆ (ง เป็นตัวสะกด หน้า ง คือ ส ไม่มีสระกำกับ)

5 มีสระและมีจุดบนด้วย

5.1 มีสระ อุ และมีจุดบน อ่านเป็นเสียง อุง

พาหุ อ่านว่า พา-หุง

กาตุ อ่านว่า กา-ตุง

5.2 มีสระ อิ และมีจุดบน (เขียนคล้ายสระ อี) อ่านเป็นเสียง อิง

อหีสก อ่านว่า อะ-หิง-สะ-กะ

โปรดจำว่า อหี ไม่ใช่ อะ-หี (เสียงหัวเราะ หี หี) แต่เป็น อะ- หิง

6. พรหม ออกเสียง พ และ ห แผลวนิดหนึ่ง ให้ พ ไปรวมกับ ร และ ห ไปรวมกับ ม

ลองออกเสียงซ้ำ ๆ เป็น พระ-ระ-หะ-มะ แล้วรวบให้เร็วขึ้นเป็น พระ-ห-มะ

หรือจะออกเสียงเป็น พรำ-มะ ตรง ๆ ก็ได้

แต่พึงเข้าใจว่าเสียงจริง ๆ คือ พระ ระ หะ มะ หรือ พระ-ห-มะ

7. ทว (ในคำว่า ทวาร, เทว เป็นต้น)

ออกเสียง ท แผลวนิดหนึ่ง ให้ ท รวมกับ ว ไม่ใช่ ทะ ว แต่เป็นเสียงคล้ายคำว่า ทัว

ทวาร = ทัว-อา-ระ (เสียงไทยอ่านว่า ทะ-วา-ระ, ทะ-วาน)

เทว = ทัว-เอ (เสียงไทยอ่านว่า ทะ-เว)

8. ตวา ไม่ใช่ ตะ วา แต่คล้ายคำว่า ตัวอา ออกเสียงเร็ว ๆ เช่น

กตวา = กัด-ตัวอา (ไม่ใช่ กัด ตะ วา หรือ กัด-วา)

สุตวา = สุด-ตัวอา (ไม่ใช่ สุด ตะ วา หรือ สุด-วา)

2.1 ภาษาบาลีเป็นภาษาที่ไม่เสื่อม

บาลีนับว่าเป็นภาษาที่สูงกว่าภาษาทั้งหลาย เพราะสมบูรณ์ด้วยคุณวิเศษและสภวานิรุตติ หมายถึงภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายและคำอธิบาย มีอำนาจในการแสดงอรรถและอธิบายได้ชัดเจน เป็นภาษาที่ผู้วิเศษคุณทั้งหลายซึ่งมีพระพุทธเจ้าทรงใช้อยู่ กล่าวอีกนัยหนึ่ง สภวานิรุตติ หมายถึงภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่เสื่อม ตั้งอยู่โดยปกติ ส่วนภาษาอื่น ๆ เมื่อถึงกาลเวลาหนึ่งก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไป และเสื่อมได้ตามกาลเวลา สำหรับภาษาบาลีแล้วจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงและเสื่อมเลย ไม่ว่าจะเป็นที่ไหน ๆ ในกาลไหน ๆ หากจะมีการเปลี่ยนแปลง หรือเสื่อมสลายก็เป็นเพราะผู้ศึกษา ผู้แสดง ผู้สอน เรียบผิด แสดงผิด และสอนผิดนั่นเอง เพราะท่านกล่าวไว้ในสัมโมหวิโนทนีวาทสถานทีพุดภาษาบาลีมากที่สุด คือ นรก ตีรจฉาน เปรต โลกมนุษย์ สวรรค์ และพรหมโลก กล่าวอธิบายว่า เมื่อโลกแตกสลาย พรหมโลกมิได้เข้าช่วยการแตกสลายด้วย ฉะนั้น พรหมโลกแตกสลาย พรหมโลกมิได้เข้าช่วยการแตกสลายด้วย ฉะนั้น พรหมโลกจึงตั้งอยู่ได้โดยสภาพเดิม

2.2 ภาษาบาลีเป็นมูลภาษา

ภาษาบาลีจัดเป็นภาษาของมนุษย์ในยุคแรกของโลก เพราะเมื่อโลกถึงการแตกสลาย พรหมโลกมิได้แตกสลายไปด้วย ฉะนั้นพรหมโลกจึงตั้งอยู่ในสภาพเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีอธิบายเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยว่า มนุษย์ในยุคแรกของโรคนั้น เป็นผู้จุติมาจากพรหมโลกด้วยอุปาบทปฏิสนธิ มนุษย์ดังกล่าว นั้นพูดภาษาบาลีซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในพรหมโลก เป็นต้น ฉะนั้น นักไวยากรณ์จึงมีความเชื่อว่า ภาษาบาลี เป็นภาษาคือเป็นภาษาที่มนุษย์ในยุคแรกใช้พูดกัน ดังที่คัมภีร์ปทรูปลิตี ได้กล่าวว่า

สา มาคธี มูลภาษา

นรา ยายาทิกปปีกา

พรหมาโน จสุตตาลาปา

สมพุทธา จาปี ภาสเร ฯ

แปลว่า นรชนผู้เกิดในปฐมกัปป์ พรหม แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย และบุคคลผู้มีได้สดับคำพูดของมนุษย์เลย กล่าวด้วยภาษาใด ภาษานั้นคือมาคธี ภาษามคธเป็นภาษาดั้งเดิม

ภาษามาคธี เป็นภาษาดั้งเดิมที่ใช้พูดกันโดยมนุษย์ต้นกัปป์ พวกพรหม พระพุทธเจ้า และบุคคลผู้ที่ยังไม่เคยได้ยินคำพูดจากบุคคลอื่น

2.3 ภาษาบาลีเป็นสภวานิรุตติ

ท่านแสดงไว้ในสัมโมหวิโนทนีวาทสถานทีพุดภาษาบาลีเป็นสภวานิรุตติหมายความว่า เป็นภาษาธรรมชาติ อธิบายว่า แม้ผู้ที่ไม่เคยได้ยินได้ฟังภาษาอื่นมาก่อน หากมีความสามารถในการคิดและพูดได้เอง เขาคงจัดพูดภาษาบาลีอันเป็นภาษาที่เขาสนใจเท่านั้น หมายความว่า ในหนทางอันยืดยาวแห่งสังสารวัฏ

อันกำหนดนับไม่ได้นั้น มีการกำหนดเม็ดพีชของภาษาบาลีอยู่ ผู้ที่เดินทางไกลในสังสารวัฏล้วนเคยพูด เคยท่องบ่นภาษาบาลีมาแล้ว โดยนับไม่ถ้วนนั้น เมื่อถึงเวลาพูดจริงแม้จะไม่เคยพูดภาษาบาลีมาก่อน ก็สามารถพูดภาษาบาลีได้เอง ทั้งนี้ปรากฏขึ้นมาเพราะพีชพันธ์แห่งสภานิรุตตินั้นเอง

2.4 ภาษาบาลีเป็นนิรุตติปฏิสัมพันธ์

ภาษาบาลี นอกจากจะได้ชื่อว่าสภานิรุตติแล้ว ยังชื่อว่าเป็นเหตุแห่งนิรุตติปฏิสัมพันธ์อีกด้วย ผู้ใดที่ได้บรรลุนิรุตติปฏิสัมพันธ์แล้ว จะสามารถรู้ภาษาบาลีได้เอง เช่นเดียวกันความแตกฉานในภาษาบาลีก็เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งแห่งการได้บรรลุปฏิสัมพันธ์

2.5 ภาษาบาลีเป็นภาษารักษาพระศาสนา

ภาษาบาลีมิใช่จะสมบูรณ์ด้วยคุณดังกล่าวมาแล้วเท่านั้น ยังได้ชื่อว่าเป็นภาษารักษาพระพุทธานุศาสน์อีกด้วย “การดำรงไว้ซึ่งวินัยกรรมที่รู้กันว่าเป็นอายุของพระศาสนา” นั้น จัดเป็นคำพูดที่ถูกที่เดียวเพราะในการทำสังฆกรรมมี อุโบสถ ปวารณา อุปสมบท และสมมติสีมา เป็นต้น จะสำรวจได้ด้วยดีและถูกต้องตามแบบแผนพุทธบัญญัติ ถ้าไม่มีวินัย กรรมเกี่ยวเนื่องด้วยการสวดกรรมวาจาแล้ว ถ้อยกรรมไม่สำเร็จ แต่สังฆกรรมนั้น ๆ จะสำเร็จได้ด้วยดีก็ด้วยผู้สวดกรรมวาจาสามารถสวดกรรมวาจา ออกเสียงสลิธ ธนิต วิมุตติ และนิคหิต ได้ถูกต้องชัดเจน และผู้ที่สวดได้ถูกต้องชัดเจน จะต้องมีความรู้แตกฉานในพยัญชนะพุทธิ 10 ประการ มีสลิธและธนิต เป็นต้น ซึ่งแสดงถึงวิธีสวดภาษาบาลี เมื่อมีความรู้แตกฉานในพยัญชนะพุทธิ 10 ประการแล้ว จึงสวดกรรมวาจาได้ถูกต้องชัดเจน และสังฆกรรมย่อมสำเร็จสมบูรณ์ตามพุทธประสงค์ หากไม่เรียนรู้ภาษาบาลีก็ไม่สามารถสวดกรรมวาจาให้สำเร็จได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงกล่าวสรุปได้ว่า ภาษาบาลีเป็นภาษาที่มีความสำคัญอันสูงสุดต่อการดำรงรักษาไว้สิ้นกาลนานแห่งพระพุทธศาสนา

2.6 ภาษาบาลีเป็นภาษาจีนไทย

กล่าวกันว่า พระพุทธรองค์ทรงแสดงพระธรรม คือ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ซึ่งเป็นปฐมเทศนาด้วยภาษาบาลี เมื่อเป็นเช่นนั้นน่าจะมีปัญหาว่า ผู้ที่ฟังพระธรรมจักรเทศนาทั้งหลาย (หมายถึงพระปัญจวัคคีย์) หากไม่รู้ภาษาบาลีแล้วจะเข้าใจพระธรรมจักรเทศนาที่พระองค์ทรงแสดงได้อย่างไร? ตอบได้ว่า ข้อที่กล่าวว่าพระองค์ทรงแสดงพระธรรมจักรด้วยภาษามคธนั้นเป็นความจริงทีเดียว ถึงแม้ว่าปฎิภาคนบุคคลผู้รับฟังธรรมทั้งหลาย จะรู้เฉพาะภาษาของตนอย่างเดียวก็น่าจะจริง ขอยกตัวอย่างเช่น ขนชาวทมิฬก็นึกว่า (พระพุทธรองค์) แสดงธรรมโปรดเขาด้วยภาษาทมิฬ ขนชาวอันธกะทั้งหลายก็นึกว่า (พระพุทธรองค์) ทรงแสดงธรรมโปรดเขาด้วยภาษาอันธกะเช่นเดียวกัน การที่ผู้ฟังทั้งหลายนึกเช่นนั้นเป็นเพราะอานุภาพแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เรียกว่า “วาจาอินไทย” อันมีอยู่ในอินไทย ด้วยเหตุดังกล่าว การที่จะศึกษาพุทธธรรมมีความรู้ความเข้าใจแตกฉาน อย่างลุ่มลึกในอรรถธรรมได้ดั่งนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้เข้าใจในภาษาบาลี ที่เรียกว่ามูลภาษาเสียก่อน ดังนั้น คัมภีร์นิรุตติที่ป็น

จึงนับได้ว่าเป็นตำราพื้นฐานของ การศึกษาภาษาบาลี ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เข้าใจหลักภาษา ก่อน จากนั้น จึงค่อยเข้าไป ศึกษาพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้นสืบต่อไป

3. แอปพลิเคชัน (Application)

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ยังเป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ผ่านอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟน (Smartphone) แท็บเล็ต (Tablet) ส่งผลให้มีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มขึ้นตามไปด้วยทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์กร หรือกลุ่มบุคคลให้ ความนิยมในการนำสื่อสังคมออนไลน์ มาใช้ประโยชน์ทั้งในการสื่อสารติดต่อกันภายในและภายนอก หน่วยงาน รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกับประชาชนมากขึ้น (แสงเดือน ผ่องพุดม, 2556: 1-2) โดยกระทำผ่านโปรแกรม หรือซอฟต์แวร์ในโทรศัพท์มือถือ ที่เรียกว่า แอปพลิเคชัน (Mobile Application) ที่มีผู้ผลิตออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก และได้รับความนิยมเนื่องจากเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึง ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา สื่อสารแบบไร้สายได้คล่องตัวยิ่งขึ้น (วงหทัย ต้นชีวะวงศ์, 2557: 1) โดยแอปพลิเคชัน ในสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยอย่างมาก 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) อันดับที่ 2 คือ ยูทูบ (YouTube) และอันดับที่ 3 คือ ไลน์ (Line)

3.1 ความหมายของแอปพลิเคชัน

โปรแกรมประยุกต์หรือซอฟต์แวร์แอปพลิเคชัน (อังกฤษ : Application software) ในบางครั้ง เรียกย่อสั้น ๆ ว่า แอปฯ คือ ซอฟต์แวร์ประเภทหนึ่งสำหรับใช้งานเฉพาะทาง ซึ่งแตกต่างจากซอฟต์แวร์ ประเภทอื่น เช่น ระบบปฏิบัติการ ที่ใช้สำหรับรองรับการทำงานในหลายๆด้าน โดยไม่จำเพาะเจาะจง แอปพลิเคชันเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มมิติและประโยชน์ในการใช้งานของแท็บเล็ต ถ้าให้เรียงลำดับตามแอปพลิเคชันที่ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด แท็บเล็ตที่รองรับระบบปฏิบัติการ Windows มาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ IOS, Android และ BlackBerry Tablet OS (อรณัน ฝื่อนพึ้ง, 2555: 16) จากความหมายของแอปพลิเคชันที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แอปพลิเคชัน หมายถึง ซอฟต์แวร์ที่เพิ่มประโยชน์ในการใช้งานของแท็บเล็ตที่รับรอบบนระบบปฏิบัติการ Windows, IOS, Android 3.2 ประเภทของแอปพลิเคชัน แอปพลิเคชันเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้งานบนระบบแอนดรอยด์ เป็นสื่อการศึกษารูปแบบดิจิทัลที่เน้นการเรียนรู้แบบอินเทอร์แอคทีฟที่พัฒนาขึ้น จากโปรแกรมแอปพลิเคชันสำหรับการศึกษา สามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

3.1.1 แอปพลิเคชันรูปแบบเสริมการเรียนรู้ (Learning Media) หมายถึง แอปพลิเคชันที่นำเสนอเนื้อหา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น แอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ แอปพลิเคชันฝึกการอ่าน-เขียน เป็นต้น

3.1.2 แอปพลิเคชันรูปแบบเสริมการสอน (Instruction Media) หมายถึง แอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นสื่อช่วยครูในการสอน ตัวอย่างเช่น แอปพลิเคชันแสดงภูเขาไฟระเบิด แอปพลิเคชันแสดงการไหลเวียนของโลหิตในร่างกายมนุษย์ เป็นต้น

3.1.3 แอปพลิเคชันรูปแบบสร้างองค์ความรู้ (Construction Media) หมายถึง แอปพลิเคชันที่เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือผลงานประกอบการเรียนรู้ หรือสร้างองค์ความรู้ ตัวอย่างเช่น แอปพลิเคชันสร้างรูปทรงเรขาคณิตเพื่อช่วยในการออกแบบ แอปพลิเคชันวัดระยะทางพื้นที่ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556: 6) จากความหมายของแอปพลิเคชันที่กล่าวมา สรุปได้ว่าสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสำหรับ การจัดการเรียนการสอนที่ใช้งานบนแอปพลิเคชัน มี 3 ประเภท คือ แอปพลิเคชันรูปแบบเสริมการเรียน (Learning Media) แอปพลิเคชันรูปแบบเสริมการสอน (Instruction Media) และแอปพลิเคชันรูปแบบสร้างองค์ความรู้ (Construction Media)

3.2 แอปพลิเคชัน (Application)

แอปพลิเคชัน (Application) หมายถึง ซอฟต์แวร์ที่ใช้เพื่อช่วยการทำงานของผู้ใช้ (User) โดย Application จะต้องมีสิ่งที่เรียกว่าส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (User Interface หรือ UI) เพื่อเป็นตัวกลางการใช้งานต่าง ๆ Mobile Application เป็นการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต โดยโปรแกรมจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผู้ใช้โทรศัพท์ได้ใช้งานยิ่งขึ้น ในปัจจุบันโทรศัพท์มือถือ หรือ สมาร์ทโฟนมีหลาย ระบบปฏิบัติการที่พัฒนาออกมาให้ผู้บริโภคใช้ ส่วนที่มีคนใช้และเป็นที่ยอมรับมากก็คือ IOS และ Android จึงทำให้เกิดการเขียนหรือพัฒนา Application ลงบนสมาร์ตโฟนเป็นอย่างมาก อย่างเช่น แพนที่ เกมส์ โปรแกรมคุยต่าง ๆ และหลายธุรกิจก็เข้าไปเน้นในการพัฒนา Mobile Application เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับลูกค้ามากขึ้น ตัวอย่าง Application ที่ติดมากับโทรศัพท์ อย่างแอปพลิเคชันเกมส์ชื่อดังที่ชื่อว่า Line หรือ Facebook ที่สามารถแชร์เรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึก สถานที่ รูปภาพ ผ่านทางแอปพลิเคชันได้โดยตรงไม่ต้องเข้าเว็บเบราว์เซอร์ (พร้อมเลิศ หล่อวิจิตร, 2555: คำนำ)

4. ประโยชน์ด้านการศึกษา

การเรียนภาษาบาลีผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งมีประโยชน์ในด้านการศึกษาเป็นอย่างมากไม่ใช่แค่กับภาษาบาลีเท่านั้น ก็ยังมีภาษาอื่น ๆ หลากหลายภาษาที่มีให้เรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชันปัจจุบัน แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา กำลังมีบทบาทและความสำคัญในการเรียนการสอนนักเรียน อีกทั้งรัฐบาลไทย มีนโยบายส่งเสริมการใช้สื่อสมัยใหม่ (New Media) ในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนและนักศึกษา แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาสามารถใช้ประโยชน์และสร้างคุณค่าทางการเรียนรู้ได้มากเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านทางโทรศัพท์มือถือระบบปฏิบัติการสมาร์ตโฟน หรือแอนดรอยด์ (เอมย์วิภา พุทธรักษา และคณะ, 2560: 1-2)

ในปัจจุบันนั้นก็พบว่าการสร้างแอปพลิเคชันที่ใช้ในการศึกษาที่ครอบคลุมทุก ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้อย่างน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษา เป็นต้น และยังมีแอปพลิเคชันเกี่ยวกับภาษาบาลี คำศัพท์ให้เรียนรู้อยู่ในโลกออนไลน์เพิ่มมากขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา

5.ประโยชน์ด้านการเผยแพร่

การเผยแพร่สามารถทำให้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ และง่ายต่อการเรียนรู้ ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องไปห้องสมุดเพื่อหาหนังสือมากอ่านเป็นเล่ม ๆ แต่เราสามารถหาข้อมูลง่าย ๆ บนมือถือเพียงเครื่องเดียว ซึ่งทำให้การหาข้อมูลที่น่าสนใจเป็นเรื่องง่ายขึ้น ก็จะทำให้คนเราเข้าถึงและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว โดยผ่านเครือข่ายออนไลน์ และเมื่อเราอยากส่งข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ ให้กับคนรอบข้าง หรือผู้ที่สนใจ ก็สามารถทำได้ง่าย โดยการส่งข้อมูลนั้นผ่านช่องทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่รองรับในการส่งข้อมูลให้กับเพื่อน หรือคนรอบข้างผ่าน Social Media ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ซึ่งถ้าเรามองในเรื่องการเผยแพร่ภาษาบาลีแล้วนั้น ก็จะทำให้คนที่ต้องการเรียนรู้ภาษาบาลี ได้เข้าถึงก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยาก และนี่ก็เป็นวิธีการที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาอย่างหนึ่งที่ว่ามีประสิทธิวิธามาก และเราก็ยังเห็นการแชร์ ข้อความ รูปภาพ ข้อมูลต่าง ๆ มากมายบน Social Media แทบจะทุกวัยที่มีการส่งต่อข้อมูลข่าวสารหากันอยู่เป็นประจำนี่คืออีกช่องทางหนึ่งที่จะทำให้พระพุทธศาสนาเข้ามามีคนทำนุบำรุงศาสนาเพิ่มมากขึ้น ใส่ใจ บำปบุญคุณโทษมากขึ้น และเข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธมาขึ้นอีกด้วย

6.บทวิเคราะห์

ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคดิจิทัล เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์การใช้งานเทคโนโลยีเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจและนิยมกันอย่างแพร่หลาย ผู้คนจำนวนมากใช้อุปกรณ์สื่อสารเพื่อเข้าใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งอุปกรณ์สื่อสารที่นิยมมากในปัจจุบันคือ โทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ตโฟน (Smartphone) โดยการใช้งานผ่านโปรแกรมประยุกต์ หรือแอปพลิเคชัน (Application) ที่มีผู้คิดค้นขึ้นหลากหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ไร้ขีดจำกัดในด้านสถานที่และเวลา ซึ่งการพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สายนี้เองที่ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้งานเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านการทำงาน ด้านความบันเทิง หรือด้านอื่น ๆ และมีส่วนช่วยให้การดำเนินชีวิตประจำวันมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับภาษาบาลี ก็คือแอปพลิเคชัน พจนานุกรม บาลี-ไทย ธรรมบท ภาค 1-4 เป็นที่รวบรวมคำศัพท์ภาษาบาลี และความหมายของภาษาบาลีเพื่อศึกษาภาษาบาลีด้วยตนเองสำหรับ พระภิกษุ สามเณร แม่ชี

